

orientalis. *T-t rödt*, en vacker röd, äkta färg. *T-t garn*, en sort starkt bomullsgarn, färgadt med turkisiskt rödt. *T-t papper*, en sort vackert, marmoradt papper.

TURKISKA, f. sing. Turkiska språket.

TURKOS, turkós, m. 3. En himmelsblå, halft genomskinlig ädelsten.

TURMALIN, turmalin, m. 3. En svartgrön, röd eller blå ädelsten, som uppvärmd drager till sig aska.

TURNÉ, n. 3. (fr. *Tournez*) Ett slags begär i vissa kortspel. Jfr *Turnera*, v. n.

TURNERA, v. a. 1. (fr. *Tourner*) 1) Vända gifva vändning åt. — 2) (krigsk.) Kringgå (en armé, trupp, o. s. v.). — V. n. (i kortspel) Byta af talongen, hvarvid öfversta kortet uppslås till trumf.

TURNING, f. 2. Förhållandet, då man turar.

TURSK, se *Turkisk*. Förekommer i uttrycket: *T-a bönor*.

TURTURDUFVA, túrturrdúva, f. 1. pl. — *dufvor*. En art af Dufvornas släkte, ofvan brun med gula fläckar, rödt bröst och hvit mage; i de södra delarna utaf Asien och Europa. *Columba Turtur*.

TUSAN, túsann. (fam.) Brukas i vissa svordomsuttryck i st. f. Tusen, t. ex.: *T. djeflar! T. hakar! T. plåtar!* Förkortningsvis säges *Tusan* i samma mening som Djefvulen, Fan (jfr. dessa ord), t. ex.: *Det var t.! T. så stor! Kors för t.! Nå t.!*

TUSCH, m. 3. I. (fr. *Touche*) *T-er* betyder, i målningskonsten, stundom: tinter; stundom: väl anbragta effekter.

TUSCH, m. 3. II. Fint rifven lack- eller jordfärg, blandad med gummi eller limvatten och formad i små kakor eller stänger. *Svart, blå, gul, hvit t.* Den finaste svarta *t-en* är den *Kinesiska*. *T. nyttjas till lavering*. — *Ss. T-färg, -målning, -ritning, -stång, -svårta*.

TUSCHÅ, v. a. 1. (mål.) Lavera med tusch. — *Tuschning*, f. 2.

TUSCHKOPP, m. 2. Kopp, hvori tusch vid lavering löses i vatten.

TUSCHLAF, m. 2. pl. — *lafvar*. En färglaf. Lichen pustulatus.

TUSCHLÅDA, f. 1. Låda af silkespapper, hvori den kinesiska tuschen befinnes inlagd.

TUSCHMANÉR, n. 3. En art af kopparstickarekonsten.

TUSCHPENSEL, m. 2. pl. — *penslar*. Pensel, som begagnas till lavering med tusch.

TUSEN, tús'n, äfv. **TUSENDE**, och (föråldr.)

TUSEND. Grundtal. Tio gånger hundra. *Fyra tusen man. Flera tusende. Många tusen. Tusen sinom tusen. Är ett tusen åttahundra femtiofyra*. Brukas ofta i st. f. Många, t. ex.: *Tusen helsningar. Jag har sagt det tusen gånger*. — Nyttjas äfv. substantivt, i best. form, t. ex.: *Tusendel kostar så och så mycket*. — *Ss. T-hörning, -hörning*.

Anm. Heter i isl. *þusund*, *þushundrad* eller *þusundrad*, sannolikt af pl. *Tígus*, tiotal, tiör, och *Hundrad*, hundra (således: hundra tiotal), liksom *Tvátígus* (två tiotal) utbildats till det nuvarande *Tjúgu*.

TUSENBLAD, n. 3. Se *Hårört*.

TUSENDE, ordningstal. Som följer i ordningen näst efter den nihundrade nionde nionde. Man säger likaså: *Tvåtusende, Tretusende, o. s. v.*

TUSENDEDEL ell. **TUSENDEL**, m. 2. En del af ett helt, som är deladt i tusen lika stora delar.

TUSENFALD, a. sing. indef. eller

TUSENFALDIG, a. 2. 1) Tusen gånger så stor. — 2) Säges om något, som består af tusen likadana eller liknande föremål, eller blott varande af samma art, natur. — 3) (fam.) Mångfaldig.

TUSENFALDT, adv. 1) Tusen gånger; tusen gånger så mycket. — 2) (fam.) Ganska mycket.

Tacka, helsa t.

TUSENFOT, m. 3. pl. — *fötter*. Insekt af de Mångfotade, 1½ tum lång, stålgrå och gulfläckig, med omkring 90 par fötter. Iulus terrestris.

TUSENFRÖJD, f. 3. Se *Tusenskön*.

TUSENGYLLEN, m. 3. Apoteksväxten *Erythraea Centaurium*.

TUSENKONSTLARE, m. 3. eller

TUSENKONSTNÄR, m. 3. (fam.) En, som kan göra tusen konster; stor konstmästare.

TUSENSKÖN, f. 1. (i sing. best. form — *skönan*) Örten *Bellis perennis*, med röda strålblommor. *Hvit T.*, örten *Achillaea ptarmica*, med vackra hvita blommor.

TUSENTAL ell. **TUSENETAL**, n. 3. 1) Antal af tusen. — 2) Elfte århundradet. *Han lefde på t-et*.

TUSENTALS, adv. 1) Tusen i sender, för hvar gång. *Räkna t. — 2) Till antal af tusen. T. myggor. De finnas t.*

TUSENÄRIG, a. 2. Tusen år gammal; som varar tusen år. *Det t-a riket*, ett af flera svärmande teologer inbilladt rike, som efter 6000 år, då Antikrist och andra kristna församlingens fiender vore utrotade, skulle taga sin början och vara i tusen år, under ett tillstånd af ostörd frid och sällhet.

TUSKA, v. n. 1. (t. *tauschen*; fam.) Se *Byta*. — *Tuskande*, n. 4. o. *Tusking*, f. 2.

TUSKARE, m. 3. (fam.) En, som är fallen för att byta.

TUSSA, v. a. 1. (af isl. *þusa*, rusa fram; fam.) Se *Helsa*.

TUSSABLÄNNING, m. 2. Se *Halfrese*.

TUSSE ell. **TUSSE**, m. 2. pl. *tussar*. (isl. *þurs*) 1) Denna benämning, liktydig med Troll, gafs fordom af Svear och Göter åt Skandinaviens äldre innebyggare, Jötnarna (Jättarna). — 2) *Tussar* kallas äfv. i vissa landsorter Vargar.

TUT, m. 2. (fam.) 1) Trut, mun. — 2) Pip, spets. — 3) Strut.

TUTA, f. 1. Betäckning för ett finger, af skinn o. d.

TUTA, v. n. o. a. 1. (ursprungl.: *Tjuta*) 1) Blåsa i vissa gammaldags blåsinstrumenter, isynnerhet i lur. *Tornväktaren t-r tio*, tutar i luren till tecken att klockan är tio slagen. — 2) (fam.) Blåsa ett blåsinstrument illa, blåsa i tid och otid. — 3) (fam.) Ropa högt. *T. en något i örat*. — *Tutande*, n. 4. o. *Tutning*, f. 2.

TUTARE, m. 3. En, som tutar.

TUTIA, tútia, f. sing. Sublimerad zink, som afsätter sig i smältugnar.

TUTT, m. sing. (fr. *Tout*; fam.) *Hela t-en*, alltihop.

TUTTA, f. 1. (fam.) Liten flicka, under 6 eller 8 års ålder. — *Syn. Lupa*.

TUTTA, v. n. 1. (fam.) *T. på*, påtända, sticka i brand.

TUTTANEGO. -- *négo*, m. ell. n. sing. indef. Kinesisk metallblandning af 2 delar tenn och 1 del vismut.